

TERMÍN: 24.02.2022

xx24263xx
Recenzia B
Tomáš Hellebrandt
tomas.hellebrandt@mfsr.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Tomáš Hellebrandt**NÁZOV MATERIÁLU: **Najvyšší čas na včasnú intervenciu: Analýza nákladov a prínosov včasnej intervencie pri poruchách autistického spektra**TYP VÝSTUPU*[1]: **Analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - Inštitút sociálnej politiky**AUTORI/KY: **Laura Salomonsová;**

SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzt'ahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Str 6	Odporúčam na viacerých miestach v texte jasnejšie rozlíšiť medzi diagnostikou PAS a reálnym výskytom PAS.	Oficiálne štatistiky podhodnocujú reálny výskyt PAS a to je jedným z dôvodov rozdielov v meranom výskyte medzi krajinami podľa oficiálnych štatistík. Pri Grafe 1 nie je jasné, či vychádza	Pripomienka bola akceptovaná.

			<p>z oficiálnych štatistík, alebo predstavuje odhad reálneho výskytu PAS. Ak to prvé, treba jasnejšie vysvetliť, že rozdiely medzi krajinami sú dôsledkom rozdielov v diagnostike. Ak to druhé, je potrebné vysvetliť (kludne v poznámke pod čiarou), ako to bolo odhadované a čo môže spôsobovať také veľké rozdiely medzi krajinami.</p>	
2	Str 8, ods. 2	<p>Odporúčam vysvetliť, čo spôsobuje, že rozsah odhadovaných spoločenských nákladov autizmu je výrazne väčší ako v uvedených krajinách.</p>	<p>Je zaujímavé vedieť, ktoré predpoklady sa líšia oproti spomenutým štúdiám. Zvlášť ma zaujíma, ako tieto štúdie pristupovali ku kvantifikácii straty kvality života, keďže ide o subjektívnu hodnotu, ktorú nie je možné objektívne vyhodnotiť.</p>	<p>Pripomienka bola akceptovaná.</p> <p>Do analýzy bola doplnená Príloha č. 3, ktorá obsahuje porovnanie jednotlivých štúdií a údajov, ktoré sú v nich zahrnuté. Najväčší vplyv na rozdiel vo výške nákladov má pravdepodobne diskontovanie (či autori náklady diskontovali, a akú sadzbu použili). Pre lepšie porovnanie so štúdiami, v ktorých autori uvádzajú súčasnú hodnotu nákladov, boli doplnené do textu analýzy aj do Prílohy</p>

				č. 3 aj náklady po diskontovaní za Slovensko. Kvalitu života autori v uvedených štúdiách nezohľadňovali, aj preto sme sa rozhodli presunúť túto položku medzi nekvantifikované prínosy.
3	Str. 10, tabuľka 3 a Príloha 1	Odporúčam zahrnúť vyšší príjem osoby s PAS a rodičov medzi kvantifikované prínosy a zahrnúť ich do výpočtu.	Nerozumiem, prečo táto položka nebola zahrnutá keďže kvantifikácia musela byť urobená za účelom odhadu prínosov z vyšších príjmov štátneho rozpočtu z dôvodu lepšieho uplatnenie na trhu práce.	Pripomienka bola akceptovaná
4	Všeobecne	Odporúčam v hlavnom texte uviesť aj výsledky bez súkromných prínosov, teda bez vplyvu na kvalitu života, prípadne zvýšené príjmy dieťaťa a rodičov v dôsledku lepšieho uplatnenia na trhu práce.	Dôvody sú dva: 1. Pre policymakerov a rozpočtových jastrabov je dôležité zvýrazniť výsledok, že aj výsostne z pohľadu dlhodobých čistých prínosov pre štátny rozpočet je podpora včasnej intervencie výhodná (aspoň pri domácej supervízii, čo je podľa mňa vhodnejší predpoklad – ak chceme systém škálovať a pokryť všetky deti, ktoré to potrebujú, musíme vybudovať domáce kapacity). 2. Odhad vplyvu na kvalitu života pokladám za najslabší článok analýzy.	Pripomienka bola akceptovaná. Kvalita života bola zaradená medzi nekvantifikované prínosy, a do výpočtu boli zahrnuté zvýšené príjmy osoby s PAS a rodičov ako súkromné prínosy (vo výsledku ich uvádzame aj oddelene od verejných).

			Miera funkčnej poruchy je veľmi slabý proxy pre subjektívne vnímanie šťastia, pohody atď. Vo všeobecnosti máme veľký problém presne vnímať iné mysle, napr. subjektívne pocity ľudí s postihnutím, ako pekne popisuje Daniel M. Wegner a Kurt Gray v knihe The Mind Club. Navyše vplyv funkčnej poruchy je už do značnej miery zahrnutý v nákladoch na trhu práce, takže sa obávam, že tu máme double counting.	
5	Str. 20, ods. 3	Odporúčam pozrieť, či sa pri analýze citlivosti nedá vychádzať z výsledkov citovanej metaštúdie ohľadom rozsahu relevantných koeficientov v skúmanej literatúre.	Metaštúdie zvyknú uvádzať nielen priemerný vplyv nameraný v skúmaných štúdiách ale aj štandardnú odchýlku prípadne iný indikátor rozptylu okolo priemeru, ktorý by mohol poslúžiť na identifikáciu vhodných hodnôt v analýze citlivosti.	Pripomienka nebola akceptovaná. Pripomienku nie je možné zapracovať, v predmetnej štúdii nie je uvedená štandardná odchýlka.

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Pripomienky boli adekvátne vysporiadané. Je to kvalitná analýza, ktorá si zaslúži pozornosť verejnosti aj policymakerov.

---

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.